

"Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық ережесін бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 13 тамыздағы № 636 Бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2010 жылғы 25 тамызда Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне N 6444 болып енгізілді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрінің 2012 жылдың 18 мамырдағы № 362 бұйрығымен

Ескерту. Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2012.05.18 № 362 (қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді) бұйрығымен.

«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 18 қыркүйектегі Кодексінің 7-бабының 1-тармағының 5) тармақшасына, 145-бабының 1), 3), 13), 14), 22), 26), 28), 32) тармақшаларына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған «Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесі бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау комитеті (К.С. Оспанов) осы бұйрықты заңнамада белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді қамтамасыз етсін.

3. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Әкімшілік-құқықтық жұмыс департаменті (Ф.Б. Бисмильдин) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін оны заңнамада белгіленген тәртіппен ресми жариялауға жіберсін.

4. Мыналардың:

1) «Дәріхана ұйымдарын орналастыру, жабдықтау және пайдаланудың санитарлық ережелері мен нормаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық дәрігерінің 2002 жылғы 25 наурыздағы № 9 бұйрығының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізімінде № 1818 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы орталық атқарушы және өзге де мемлекеттік органдарының нормативтік құқықтық

актілер Бюллетенінде, 2002 жыл, № 22, 623- құжат);

2) «Эпидемиология бойынша санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормаларды бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі міндетін атқарушының 2004 жылғы 15 қарашадағы № 811 бұйрығының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 3295 болып тіркелген, № 3; «Заң газеті» газетінде 2005 жылы 2 қарашада, № 138 (762) жарияланған);

3) «Эпидемиология бойынша санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормаларды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2004 жылғы 15 қарашадағы № 811 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі міндетін атқарушының 2008 жылғы 21 мамырдағы № 293 бұйрығының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5246 болып тіркелген, Қазақстан Республикасының Орталық атқарушы және өзге де орталық мемлекеттік органдардың актілер жинағы 2008 жылғы 15 тамызда № 8 жарияланған) күші жойылды деп танылсын.

5. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.

6. Осы бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен кейін он күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Денсаулық сақтау министрінің*

міндетін атқарушы

Б. Садықов

Қазақстан Республикасының
Денсаулық сақтау министрі
міндетін атқарушының
2010 жылғы 13 тамыздағы
№ 636 бұйрығымен
бекітілген

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесі

1. Жалпы ережелер

1. «Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын

санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесі (бұдан әрі – санитариялық ереже) ғимараттарды жобалауға, салуға, үй-жайларға, жабдықтауға, сумен жабдықтауға, кәріздеуге, жарықтандыруға және желдетуге, стерилизация және дезинфекция жүргізу жағдайларына, еңбек, тұрмыстық қызмет көрсету жағдайларына, дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерде өндірістік бақылауды жүзеге асыруға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды белгілейді.

2. Осы санитариялық ереже Қазақстан Республикасының аумағында фармацевтикалық қызметпен айналысатын барлық объектілерге қолданылады.

3. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерді пайдалануға мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау органдарымен келісілгеннен және оң қорытынды алғаннан кейін жол беріледі.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2011.06.21 № 419 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4. Осы санитариялық ережеде мынадай анықтамалар пайдаланылды:

1) дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілер - денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган бекіткен үлгілік ережелерге сәйкес жұмыс істейтін дәріхана, алғашқы медициналық-санитариялық, консультациялық-диагностикалық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымдарындағы дәріхана пункті, шалғайдағы ауылдық жерлерге арналған жылжымалы дәріхана пункті, дәріхана қоймасы, дәрілік заттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканы уақытша сақтау қоймасы, оптика дүкені, медициналық техника мен медициналық мақсаттағы бұйымдардың дүкені, медициналық техника мен медициналық мақсаттағы бұйымдардың қоймасы, дәрілік заттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканы өндіру жөніндегі ұйымдар;

2) дәріхана – мемлекеттік орган бекіткен ережелерге сәйкес халықты және денсаулық сақтау ұйымдарын дәрілік заттармен, медициналық мақсаттағы бұйымдармен қамтамасыз ету үшін денсаулық сақтау жүйесіне жатқызылатын дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект (дәрілік препараттар дайындау құқығы бар дәріхана, дайын дәрілік заттар дәріханасы, медициналық ұйым дәріханасы);

3) алғашқы медициналық-санитариялық, консультациялық-диагностикалық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымдарындағы дәріхана пункті (бұдан әрі – дәріхана пункті) халықты дәрілік заттармен, медициналық мақсаттағы

бұйымдармен қамтамасыз ету үшін денсаулық сақтау жүйесіне жатқызылатын, дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект болып табылады;

4) шалғайдағы ауылдық жерлерге арналған жылжымалы дәріхана пункті (бұдан әрі – жылжымалы дәріхана пункті) – ауыл халқына дәрілік көмектің қол жетімділігін қамтамасыз ету мақсатында тиісті жабдықтары бар автомобиль көліктік құралы болып табылатын дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект;

5) дәріхана қоймасы – денсаулық сақтау жүйесіне жатқызылатын және дәрілік заттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдарды көтерме саудада өткізуді жүзеге асыратын, дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект болып табылады;

б) оптика дүкені – халықты медициналық оптика бұйымдарымен қамтамасыз ету мақсатында медициналық оптика бұйымдарын дайындауды және (немесе) бөлшек саудада өткізуді жүзеге асыратын, дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект ;

7) медициналық техника мен медициналық мақсаттағы бұйымдар дүкені (бұдан әрі – дүкен) - халықты медициналық техника мен медициналық мақсаттағы бұйымдармен қамтамасыз етуге арналған, дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект ;

8) медициналық техника және медициналық мақсаттағы бұйымдар қоймасы (бұдан әрі – қойма) – фармацевтикалық қызмет субъектілерін және денсаулық сақтау ұйымдарын қамтамасыз ету үшін медициналық техниканы және медициналық мақсаттағы бұйымдарды көтерме саудада өткізуді жүзеге асыратын , дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект;

9) дәрілік заттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканы өндіру бойынша ұйым - дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объект;

10) асептикалық жағдайлар – технологиялық процесстің барлық кезеңдерінде дайын өнімге микроорганизмдердің немесе механикалық бөлшектердің түсуін болдырмайтын, стерильді дәрілік заттарды дайындау жағдайы;

11) ауа шлюзі – ерекше тазалықты талап ететін үй-жайларда микроорганизмдердің немесе механикалық бөлікшелердің өтуіне жол бермеу үшін, түрлі тазалықтағы бөлмелер арасындағы ауа ағынына кедергі жасау мақсатында қызмет ететін, екі немесе бірнеше есігі бар үй-жайлар арасындағы тұйық кеңістік ;

12) оқшауланған блок – жеке кіретін есігі бар ғимараттың сәулеттік құрамында басқа үй-жайлардан металдық, пластикалық материалдармен, немесе шыны блоктармен оқшауланған үй-жайлар кешені (жиыны);

13) оқшауланған үй-жай – басты ғимарат құрамында басқа үй-жайлардан металдық, пластикалық материалдармен, немесе шыны блоктармен оқшауланған үй - ж а й ;

14) оқшауланған аймақ – сыртқы қоршаған ортаның аймақ ішіндегі биологиялық агенттермен араласуын болдырмайтындай етіп құрылатын және пайдаланылатын аймақ (сондай-ақ тиісті сүзгілермен және ауа дайындау құрылғыларымен жабдықталған);

15) дәрілік заттың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың сапасы – олардың мақсаты бойынша әрекет етуіне әсер ететін дәрілік заттың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың қасиеттері мен сипаттамаларының жиынтығы;

16) дәрілік зат – фармакологиялық белсенділікке ие және дәрілік зат ретінде қолданылатын з а т ;

17) қалдықтар – дәрілік заттарды дайындау процесінде алынатын қосалқы ө н і м д е р ;

18) қайта өңдеу – нормативтік құжаттарда белгіленген тиісті талаптарға қол жеткізу мақсатында объектілерді қосымша өңдеу;

19) санитариялық киім – шикізатты, қосалқы материалдар мен дайын өнімді механикалық бөлшектермен, микроорганизмдермен ластанудан қорғауға арналған персоналдың қорғаныш киім жиынтығы;

20) стерильдік – дәрілік заттарда тірі организмдердің, олардың тіршілік қызметі өнімдерінің және ыдырауының болмауы;

21) «таза» үй-жайлар – механикалық бөлшектер мен микроорганизмдер құрамы бойынша нормаланатын, ауасы таза, стерильді дәрілік заттар дайындауға арналған өндірістік үй - ж а й л а р ;

22) араласу – бастапқы материалға шығу тегі химиялық, микробиологиялық қоспаларды, бөгде материалды, аралық өнімді, өндіру, іріктеу, сынау, қаптау, қайта қаптау, сақтау, тасымалдау барысында дәрілік субстанцияны орынсыз е н г і з у ;

23) екі жақты араласу – заттарды, материалдарды, өнімдерді басқа заттармен, материалдармен, өнімдермен л а с т а у ;

24) «қалыпты күй» жағдайы – таза үй-жайдың жүйесі жұмыс істеуге толық дайын, технологиялық жабдық орнатылған және жұмыс істейді, бірақ өндірістік персонал жоқ жағдай.

2. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектіні орналастыруға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

5. Дәрілік заттарды өндіру бойынша объектілер: дербес учаскеде орналасады және олардың қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес санитариялық-қорғаныш аймағы болуы тиіс.

6. Дәріханалар, оптика дүкендері, медициналық техника мен медициналық мақсаттағы бұйымдар дүкендері мына жерлерде орналасады:

- 1) жеке тұрған ғимараттарда;
- 2) тұрғын үй қорға кірмейтін ғимараттар құрылымындағы оқшауланған үй - ж а й л а р д а ;
- 3) тұрғын үй қорына кіретін ғимараттар құрылымындағы оқшауланған үй - ж а й л а р д а .

7. Медициналық ұйымдардың дәріханалары мына жерлерге орналасады:

- 1) медициналық ұйымға жататын аумақта жеке тұратын ғимаратта;
- 2) оқшауланған үй-жайларда, медициналық ұйым ғимаратының құрылымында .

Медициналық ұйымның құрамында инфекциялық бөлімше болған жағдайда, дәріханаларда шлюз арқылы алаңы кемінде 2 шаршы метр жеке кіретін есігі б о л у ы т и і с .

8. Дәріханалық пункттер тек медициналық ұйымның жанында немесе о л а р д ы ң а у м а қ т а р ы н д а :

- 1) оқшауланған үй-жайларда;
- 2) үй-жай ішіндегі оқшауланған блокта. Келушілерге қызмет көрсету аймақтары негізгі объектіде тиісті алаң бар болғанда және қолданыстағы санитариялық ережелер сақталғанда оқшауланған блоктың үй-жайынан тыс о р н а л а с у ы м ү м к і н .

9. Дәріханалық қоймаларды және медициналық техника және медициналық мақсаттағы бұйымдар қоймаларын мына жерлерде орналасады:

- жеке тұрған ғимараттарда ;
- оқшауланған үй-жайларда, тұрғын үй қорына жатпайтын ғимарат құрылымында .

Дәріханалық қоймаларды тұрғын үй қорына жататын ғимараттың құрылымына орналастыруға жол берілмейді.

10. Ғимарат құрылымында орналасқан кезде дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерде жеке кіретін есігі бар үй-жайлардың оқшауланған блогы болуы тиіс

11. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерді үй-жай құрылымына орналастырған кезде қызметтік, тұрмыстық үй-жайлар (санторап) ғимараттың негізгі үй-жайлар құрамына кіреді.

3. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерді жобалауға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

12. Негізгі және қосалқы үй-жайлардың құрамы мен алаңы осы санитариялық ережеге 1-қосымшаға сәйкес анықталады.

13. Өндірістік процесс барысына сәйкес медициналық ұйымның талаптарды қабылдауға арналған кабинетін экспедициялық бөлменің жанына орналастырады.

14. Асептикалық кешеннің үй-жайларында мынадай ағымдылық сақталады: ыдыстарды жуу-стерильдеу бөлмесі – ассистенттік (инъекциялық дәрілік түрлерді, көзге тамызатын дәрілерді, жаңадан туылған нәрестелер үшін дәрілік түрлерді дайындау үшін) – бөлшектеп-орау шлюзімен – тығындарын бұрайтын – дәрілік түрлерді стерильдеу бөлмесі. Осы бөлмелерді есік арқылы беретін терезелермен байланыстыруға жол беріледі. Ассистенттік бөлмемен байланыс инъекциялық дәрілік түрлерді, көзге тамызатын дәрілерді, жаңадан туылған нәрестелер үшін дәрілік түрлерді дайындаған кезде беретін терезе арқылы жүзеге асырылады.

15. Үй-жайлардың құрылымы, жоспарлау мынаны қамтамасыз етуі тиіс:

- 1) технологиялық байланысқан үй-жайлар арасындағы қысқа аралықтармен процесстің ағымдылығы;
- 2) адамдармен технологиялық ағымдардың қиылысуын болдырмау;
- 3) бірде тазалық деңгейі бар үй-жайларды барынша топтастыру;
- 4) әртүрлі сериялар мен түрлерді араластырмау үшін жабдықтар мен материалдарды оңтайлы орналастыру.

16. Жұмыс аймақтары мен өндіріс ішіндегі сақтау аймағын жобалау шешімдері жабдықтар мен материалдарды орналастыру тәртібін қамтамасыз етуі тиіс және әртүрлі дәрілік заттардың олардың компоненттерін шатастыру, екі жақты араласу, өндіру немесе бақылау бойынша кез келген операцияны өткізіп жіберу, қате орындау қаупін болдырмауы тиіс.

17. Құбырларды, жарық аспаптарын, желдеткіш жабдықтарының құрылымы мен оларды орналастыру жинауға қиындық тудыратын шұқырда болмау үшін құрастырылуы, орналастырылуы тиіс. Қызмет көрсету өндірістік үй-жайлардың

сыртында

жүзеге

асырылады.

18. Ағыстарға арналған құбыр өткізгіштерде тиісті өлшем болуы тиіс және кері ағысты болдырмайтын құрылғылармен жабдықталуы тиіс. Ашық астаушаларға жоламау, олар тазалау мен дезинфекциялау жүргізуге қолайлы болу үшін терең болмауы тиіс.

4. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің үй-жайларын сумен жабдықтауға, кәріздеуге, желдетуге және жарықтандыруға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

19. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерде орталықтандырылған ыстық және салқын сумен жабдықтау, жылыту, кәріздеу, сору-сыртқа тарату желдеткіш, жарықтандыру жүйелері болуы тиіс.

20. Жеке тұрған ғимараттарда орналасқан дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерде автономды жылыту, кәріз, сумен жабдықтаудың болуына жол беріледі.

Орталықтандырылған ыстық сумен жабдықтау болмағанда сумен жылыту жабдықтарын орнату қамтамасыз етіледі.

21. Жылыту жүйелері барлық жылыту кезеңі ішінде үй-жайлардағы ауаның бірқалыпты жылытуды қамтамасыз етеді.

22. Стерильді материалдарды сақтауға, асептикалық жағдайларда дәрілік түрлерді дайындауға арналған үй-жайларда құбырлар мен арматураның жасырын төсемі болуы тиіс.

23. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің ғимараттарында (үй-жайларында) зиянды қоспа бөлетін өндірістік үй-жайларда механикалық іске қосылатын сору-сыртқа тарату желдеткіші, қалған объектілерде терезе желдеткіштері, фрамуга, терезе жақтауларындағы, сыртқы қабырғалардағы құрал-жабдықтар арқылы табиғи желдеткіш көзделуі қажет.

Ескерту. 23-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2011.06.21 № 419 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің үй-жайларындағы ауаның температурасы және ауа алмасу жиілігі осы санитариялық ережеге 2-қосымшаға сәйкес анықталады.

25. Желдеткіш жүйесі үшін сыртқы ауаны жинау жер бетінен кемінде екі метр биіктікте таза аймақтан жүргізіледі.

26. Өндірістік-технологиялық процесс ауаға зиянды заттар бөлумен бірге жүретін үй-жайлар сору шкафтарымен жабдықталады.

27. Желдеткіштер және электрқозғалтқыштар шудан-дірілден қорғау талаптарын және есептеулерді ескере отырып орнатылады, жайлап ауысуы, құрылғының дірілдеуін туғызбауы тиіс.

28. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің өндірістік үй-жайларында ауаны баптау жүргізіледі.

29. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің үй-жайлары табиғи және жасанды жарықтандыру жүйелерімен жабдықталады. Санитариялық тораптарды, себезгі бөлмелерді, әйелдердің жеке гигиеналық бөлмелерін, қойма үй-жайларын жасанды жарықтандыруға жол беріледі. Барлық үй-жайларда жасанды жарықтандыру болуы тиіс, жеке жұмыс орындары үшін жергілікті жарықтандыру (үстел үстіндегі шам) орнатылады. Жасанды жарықтандыру осы санитариялық ережеге 3-қосымшаға сәйкес люминисцентті шамдармен және қыздыру шамдарымен жүзеге асырылады. Көзбен шолып операциялық бақылау жүргізілетін өндірістік үй-жайлар жақсы жарықтандырылуы тиіс.

30. «Таза» үй-жайлардағы жарықтандыру аспаптарының құрылымы шаң жинауды болдырмайтын және жинауды жеңілдететін болуы тиіс.

31. Өндірістік аймақтарда өндірілетін өнімге, орындалатын операциялар мен қоршаған ортаға сәйкес ауаны бақылау құрылғыларымен (температураны, ылғалдылықты, сүзгілеуді бақылау) жабдықталған тиімді желдету жүйесі қамтамасыз етілуі тиіс.

5. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің үй-жайларына және жабдықтарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

32. Дәрілік заттардың және дәріханалық ассортимент тауарларын сақтау және бүтіндік жағдайларын қамтамасыз ету үшін дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілері жабдықтармен, жиһазбен, мұкаммалмен жабдықталады.

Жабдықтың, жиһаздың, мұкаммалдың жуу және дезинфекциялау құралдарына төзімді материалдардан жасалған гигиеналық жабыны болуы тиіс.

33. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық

техниканың айналысы саласындағы объектілердің өндірістік үй-жайларының және сақтау үй-жайларының (қабырғалардың, төбенің, еденнің ішкі беттері) ішкі әрлеуі, халықты қабылдау және оларға қызмет көрсету үй-жайларын (қабырғалардың, еденнің ішкі беттері) әрлеу тегіс, түсі ақшыл болуы және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі рұқсат еткен жуу және дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып ылғалды жинау жүргізуге жол берілуі тиіс.

34. Персоналдың қол жууы үшін асептикалық блоктың шлюзінде, ассистенттікте, жуатын бөлмеде, дәретханада раковиналар орнатылады.

35. Жуатын бөлмеде жуу ванналары, инъекциялық ерітінділер мен көз тамшыларын, ішкі дәрілік түрлерді, сыртқы дәрілік түрлерді дайындауға арналған дәріхана ыдысын жуу үшін раковиналар орнатылады.

36. Антибиотиктердің жекелеген түрлерін, цитотоксиндерді, медициналық мақсаттағы емес күшті әсер ететін дәрілік заттар мен өнімдерді шығару бір үй-жайда жүзеге асырылмауы тиіс. Айрықша жағдайларда ерекше сақтық шараларын сақтаған кезде жалпы үй-жайларды пайдалануға жол беріледі.

37. Ғимараттан кемінде 25 м қашықтықта қатты жабыны бар және көше жақтан кіретін жолы бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлерді орнату үшін арнайы алаң жабдықталады. Алаң өлшемдері контейнерлер түбінің ауданына барлық жағынан 1,5 м асуы тиіс. Контейнер алаңы қоршалыды, қалқамең жабдықталады және бөтен адамдардан қорғалады.

38. Қалдықтарды жинау, зарарсыздандыру, тасымалдау, сақтау және көму қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

39. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің өндірістік үй-жайлары, өндірістік жабдығы, өндірістік жиһазды жуу және дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып ылғалды жиналады.

40. Едендер ауысымына кемінде бір рет, қабырғалары, есіктері дезинфекциялау құралдарын қолдану арқылы аптасына кемінде бір рет жуылады. Төбелер айына бір рет ылғалды шүберекпен тазаланады.

41. Терезе әйнектері, рамалар мен арасындағы кеңістік сабынмен, жуу құралдарымен айына кемінде бір рет ыстық суда жуылады. Терезелердің сырттары жылдың жылы уақытында жуылады.

42. Өндірістік үй-жайлардың және сауда залдарының жабдығы күнделікті ылғалды жиналады, дәрілік заттарды сақтауға арналған шкафтар (материалдық бөлмелер) аптасына кемінде бір рет жиналады.

43. Қол жууға арналған раковиналар мен санитариялық тораптар күнделікті тазаланады және дезинфекцияланады.

44. Үй-жайды (асептикалық жағдайларда дәрілік түрлерді дайындауға арналған үй-жай, өндірістік үй-жайлар, сауда залы, санитариялық тораптар) жинау үшін қатаң мақсаты бойынша пайдаланылатын және бөлек, арнайы бөлінген орында сақталатын таңбаланған жинау мүкаммалы (поролон ысқыштар, сулықтар, шүберек, шелектер, легендер, щеткалар, швабралар) бөлінеді.

Өндірістік жабдықтарды жинауға арналған жинау материалы дезинфекциядан , кептірілгеннен кейін таза таңбаланған тығыз жабылатын ыдыста сақталады.

6. Асептикалық жағдайларда дәрілік түрлерді дайындау кезіндегі санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

45. Инъекцияға арналған ерітінділер, көз тамшылары және жаңадан туылған нәрестелердің дәрілік заттары пайдалану тәсіліне қарамастан стерильді болуы тиіс. Жеке кіретін есігі бар, өндіріс үй-жайынан шлюзбен бөлінген асептикалық блокта дайындалады. Басқа дәрілік түрлерді асептикалық блокта дайындауға жол берілмейді.

46. Асептикалық блок ауаның келуі ауаны сорудан басым болатын сүзгілер орнатылған сору-сыртқа тарату желдеткішімен жабдықталады.

47. Асептикалық блокта, дәріханаішілік дайындауға арналған ассистенттік, дистилляциялық, стерилизациялық үй-жайларда үй-жайдың 1 м^3 көлеміне 2-2,5 Вт қуаттылық есебінен экрандалмаған бактерицидті шамдар орнатылады, оларды адамдар жоқ кезде жұмыс арасындағы үзілістерде, түнде, арнайы бөлінген уақытта – жұмыс басталар алдында бір-екі сағатқа қосылады. Ашық шамдарға арналған ажыратқыш үй-жайға кіреберісте болады, «Кірменіз, бактерицидтік сәулелегіш қосылып тұр» деген жанатын табломен блокталады, үй-жайларда экрандалмаған бактерицидті шам қосылып тұрғанда кіруге жол берілмейді. Үй-жайға кірер алдында экрандалмаған бактерицидті шамды ажыратады, он бес минут бойы желдетеді.

48. Үй-жайда бар адамдарға бағытталған сәулеленуді болдырмайтын жағдайда, персонал бар кезде үй-жайдың 1 м^3 ауданына 1 Вт есебінен, еденнен 1,8-2,0 метр биіктікте орнатылған экрандалған бактерицидті шамдар пайдаланылады.

49. Дәрілік түрлерді дайындаған кезде желдеткіш қосылады.

50. Бактерицидті шамдардың жұмысы үшін климаттық параметрлер мынадай болып табылады: қоршаған ортаның температурасы 18°C - 25°C , салыстырмалы ылғалдылық – 65 пайыздан артық емес.

51. Асептикалық блокқа енгізілетін жабдық, жиһаз алдын-ала өңделеді. Жинау материалдары ретінде қабырғаларды сүрту үшін поролон ысқыштар, жиекті сулықтар қолданылады. Еден сүрту үшін дезинфекциялық ерітіндімен

суланған жиектері өңделген қатты матадан жасалған шүберектерді пайдаланады. Асептикалық блокқа арналған таңбаланған жинау мүкаммалы арнайы үй-жайда сақталады. Осында асептикалық үй-жайларды әр жинағаннан кейін дезинфекцияланатын жинау материалы сақталады, кептіріледі, тығыз қақпағы бар таза таңбаланған тұмшаланып қапталған ыдысқа салынады.

52. Асептикалық блокқа ауқымды жинауды аптасына бір рет жүргізеді. Үй-жайлар жабдықтан босатылады. Жинау жүйелі жүргізіледі. Алдымен қабырғалары мен есіктерін төбеден еденге дейін жуады, содан соң стационарлық жабдықты жуады және дезинфекциялайды, оның төменгі бетін тазалайды, соңында еден жуылады. Электр жабдығын жуған кезде қуаттандыру көзін ажырату қажет. Дезинфекциядан кейін үй-жайда екі сағатқа бактерицидті шам қ о с ы л а д ы .

53. Асептикалық блокқа кіреберісте үлкендігі кемінде 40x40 см ұсақ тесікті кілемшелер болуы тиіс, олар ауысымына бір рет дезинфекциялық ерітіндіде с у л а н а д ы .

54. Асептикалық блокта жұмыс істейтін персонал асептикалық жағдайлардағы санитариялық талаптар мен ережелерді білуі тиіс.

55. Асептикалық жағдайлардағы жұмыс үшін (дәрілік түрлерді дайындау, құю, дәрілік түрлерді қаптау) халат, қалпақ, резеңке қолғаптар, төрт қабатты дәке таңғыш және бахила, көп рет қолданылатын қол сүртетін сүлгілер (сулықтар) бар стерильді санитариялық киім жиынын пайдаланады.

Шлемі бар шалбарлы костюм, көз бен бахилаға арналған ойығы бар шлем-капюшоны бар комбинезон пайдаланылады. Персоналда стерильді санитариялық киімнің астында көлемді, түкті киімнің болуына жол берілмейді.

56. Киім жиынын бикстерде, бу стерилизаторларында стерильдейді және осы санитариялық ережеге 5-қосымшаға сәйкес үш тәуліктен артық емес уақыт ж а б ы қ б и к с т е р д е с а қ т а й д ы .

57. Асептикалық блок персоналының аяқ-киімі жұмыс алдында және жұмыстан кейін дезинфекциялық ерітінділермен өңделеді және жабық шкафтарда сақтайды. Асептикалық блокта («таза» үй-жайларда) жұмыс істеуге арналған жеке шәркелер (теріден жасалған) бактерицидті сәулелегіші бар арнайы ш к а ф т а с а қ т а й д ы .

58. Шлюзге кірер кезде қол жуады, аяқ киім, бахила, халат, шәрке, бетке әр төрт сағат сайын ауыстырылатын ауа өткізетін таңғыш киеді, соңғы кезекте қолды дезинфекциялайды. Ерітінді құю, шөлмектерді тығындау учаскесінде жұмыс істейтін персонал өңделген қолына стерильді резеңке қолғаптар киеді.

59. Асептикалық блоктың сыртына стерильді санитариялық киіммен шығуға ж о л б е р і л м е й д і .

60. Ластанулар мен микрофлораны механикалық жою үшін қолды тырнақ

жанындағы кеңістікке назар аудара отырып жылы ағын суда сабынмен, щеткамен шамамен екі минут жуады. Сабынды жою үшін қолды сумен шаяды, бір рет қолданылатын сүлгімен кептіріп сүртеді. Стерильді киімді кигеннен кейін қолды қайтадан шаяды, дезинфекциялық ерітіндімен өңдейді.

61. Қол жууға арналған щеткаларды алдын ала жуады, кептіреді, бір-бірден екі қабат пергамент қағазға орайды, қырық минут бойы 120⁰С температурада автоклавта стерильдейді. Пайдаланғанға дейін стерильді бикстарда үш күннен асырмай, қажеттілігіне қарай рұқсат етілген дезинфекциялық ерітінді бар стақанда сақталатын корнцангпен, пинцетпен ала отырып сақтайды.

62. Дәрілік түрлер дайындауға арналған дәрілік және қосалқы заттар сәйкестік сертификаттарымен расталады және нормативтік құжаттама талаптарына сәйкес келеді.

63. Стерильді ерітінді дайындауға арналған дәрілік және қосалқы заттар асептикалық блокта штангларда, тығыз жабылатын шкафтарда олардың ластануын болдырмайтын жағдайларда физикалық-химиялық қасиеттеріне сәйкес сақтайды. Штангларды әр толтыру алдында жуады және осы санитариялық ережеге 5-қосымшаға сәйкес стерильдейді.

64. Материалды осы санитариялық ережеге 5-қосымшаға сәйкес стерильдейді. Ашылған материалдар жиырма төрт сағат бойы пайдаланылады. Материалды әр алғаннан кейін бикс тығыз жабылады. Стерильді қықышпен алынады. Материалды стерильдеу үшін бикстарға пайдалануға дайын күйінде салады.

65. Әрбір жазғаннан кейін қол (резеңке қолғаптар) дезинфекциялық ерітіндімен өңделеді.

66. Дәріханалық ыдысты осы санитариялық ережеге 5 және 6-қосымшаларға сай жуады, кептіреді және стерильдейді. Ауруханалардың инфекциялық бөлімшелерінде пайдаланылған ыдыс алдын ала жуылады, дезинфекцияланады, осы санитариялық ережеге 6-қосымшаға сәйкес стерильденеді. Ыдыста жуу құралдарының қалдықтарының бар болуы және ыдыстың тазалық дәрежесі осы санитариялық ережеге 7-қосымшаға сәйкес тексеріледі. Жуылғаннан кейін ыдыс стерильденеді, тығындалады, стерильдеу бөлмесінде, ішінен ақшыл майлы бояумен боялған, пластикпен жабылған, тығыз жабылатын шкафтарда сақталады.

67. Асептикалық жағдайда дәрілік түрлерді дайындауға, орауға пайдаланылатын стерильді ыдыстың (баллондардың) сақтау мерзімі жиырма төрт сағаттан аспайды.

68. Іші кең баллондарды жуғаннан кейін жіті бумен отыз минут ішінде булау арқылы зарарсыздандыруға жол беріледі. Стерильдегеннен кейін сыйымдылықты стерильді тығындармен, фольгамен, жабады, стерильді пергаментпен байлайды.

және жиырма төрт сағаттан асырмай сақтайды.

69. Тығындау материалдарын (тығын, қалпақша) дайындау, жуу, стерильдеу және сақтау осы санитариялық ережеге 8-қосымшаға сәйкес жүргізіледі.

70. Асептикалық бөлмеге таза ыдысты беру, ерітінділері бар шөлмектер мен құтыларды стерилизацияға беру бактерицидті шамдармен жабдықталған беру терезелері арқылы жүзеге асырылады. Таза ыдысты стерильдеу үшін өтетін кептіру шкафтарын орнатады. Дәріханалар мен медициналық ұйымдардың дәріханалары бу және ауа стерилизаторлары жұмысының тиімділігіне физикалық және химиялық тәсілдермен бақылауды жүзеге асырады. Стерилизаторлардың жұмысын физикалық бақылау тәсілі температура (термометр, максималды термометр), қысым (моновакууметр) мен уақыт өлшеу құралдарының көмегімен жүргізіледі. Бақылаудың химиялық тәсілі химиялық тестілер, термохимиялық және термиялық уақыттық индикаторлар көмегімен осы санитариялық ережеге 9-қосымшаға сәйкес жүргізіледі.

71. Ішінде суы, сулы спирттік және майлы ерітінділері бар құтылар мен шөлмектердің аузын тығындап жабу үшін резеңке қоспалардан жасалған тығындар қолданылады, стерильді емес дәрілік түрлердің сулы ерітінділері үшін резеңке қоспадан жасалған тығынды пайдалануға жол беріледі. Тесіктері үштен асатын резеңке тығындарды қолдануға жол берілмейді.

72. Инъекцияға арналған ерітінділер дайындау кезінде төсем ретінде резеңке тығынның астына салынатын лакталмаған целлофан қолданылады.

73. Лакталған целлофан қолдануға болмайды. Целлофанның түрін анықтау үшін оны суға салады, бұл ретте лакталмаған целлофан осы жағдайда қатты пленка күйінде қала отырып өзгермейтін ласталған целлофанға қарағанда жұмсақ және икемді бола бастайды.

74. Жууды, дезинфекциялық құралдармен өңдеуді және стерильдеуді жеңілдету үшін бөлшектері алмалы-салмалы болу мүмкіндігі жағдайында инъекцияға арналған ерітінділер мен көз тамшыларын дайындау кезінде шағын механикаландыру құралын пайдалануға жол беріледі.

75. Дәріхана басшылығы тоқсанына кемінде екі рет инъекцияға арналған ерітінділердің, көз тамшыларының және жаңадан туылған нәрестелерге арналған дәрілік түрлердің стерильдігіне зертханалық бақылау, тоқсанына кемінде бір рет инъекциялық ерітінділердің пирогендігіне іріктеп бақылау жүргізеді. Дәріханаларды микробиологиялық зерттеу осы санитариялық ережеге 10-қосымшаға сәйкес жүргізіледі.

7. Персоналдың еңбек, тұрмыстық қызмет көрсету жағдайларына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

76. Асептикалық жағдайларда жұмыс істейтін персонал жұмыс алдында (асептикалық блок шлюзында) орындалатын өндірістік операцияларға (дайындау, бақылау, өлшеп-орау) сәйкес түгі жоқ матадан жасалған стерильді санитариялық киім киеді.

77. Асептикалық жағдайларда жұмыс уақытында мыналарға жол берілмейді: косметиканы пайдалану және аэрозольдік дезодоранттарды қолдану, сағаттар мен әшекей бұйымдарын тағу.

78. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің қызметкерлеріне екі жиын санитариялық киім мен санитариялық аяқ киім беріледі.

79. Дәрілік түрлерді дайындаумен, өлшеп-ораумен және бақылаумен айналысатын персоналға ауысым алдында жеке қолдануы үшін таза сүлгілер беріледі.

80. Дәрілік түрлерді дайындаумен, өлшеп-ораумен, бақылаумен өткізумен, дайын өніммен жанасатын дәрілік ыдысты өңдеумен айналысатын уақытша жұмыс істеушілерді қоса алғанда персонал белгіленген тәртіпке сәйкес алдын ала және мерзімдік медициналық тексеріп-қараудан өтеді, белгіленген үлгідегі жеке медициналық кітапшалары болады.

81. Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілердің қызмет көрсететін персоналы үшін санитариялық-тұрмыстық үй-жайларда киім ілетін орындар жұмыс істеушілердің саны бойынша жеке және санитариялық киімді, аяқ киімді және бас киімді бөлек сақтауды қамтамасыз ететін жабылатын шкафттармен жабдықталады.

8. Тазартылған суды және инъекцияға арналған суды алуға, тасымалдауға, сақтауға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

82. Тазартылған суды және инъекцияға арналған суды алу асептикалық жағдайларда, осы санитариялық ережеге 48-54-тармақтарына сәйкес жүргізіледі.

83. Тазартылған су физикалық-химиялық көрсеткіштер бойынша дәрілік заттардың сапасын нормалайтын мемлекеттік стандарттар талаптарына сәйкес болады. Асептикалық жағдайды талап ететін дәрілік түрлерді дайындау кезінде тазартылған судың микробтық тазалығы осы санитариялық ереже талаптарына сәйкес келеді.

84. Инъекция және инфузияға арналған ерітінділерді дайындауға арналған су апирогенді болады.

85. Тазартылған суды, инъекцияға арналған суды алу және сақтау арнайы жабдықталған үй-жайда жүргізіледі. Су айырумен байланысты жұмыстарды

орындауға

жол

берілмейді.

86. Тазартылған суды және инъекцияға арналған суды алу аквадистиллятор көмегімен, оған қоса берілген нұсқаулыққа сәйкес жүргізіледі. Жаңа аппаратты пайдаланар алдында аппараттың ішкі беті этиль спирті мен эфир (1:1) қоспасымен суланған мақтамен, сосын сутегі пероксидінің 6% ерітіндісімен сүртіледі. Содан соң аппарат арқылы жиырма-отыз минут бойы бу салқындатылмай жіберіледі, тазартылған айырылған судың бірінші порциясы қолданылмайды, ағызылады.

87. Күн сайын айыру алдында жиырма-отыз минут бойы тоңазытқышты қоспастан бу аквадистиллятор арқылы өткізіледі. Жиырма-отыз минут бойы алынған алғашқы судың порциясы ағызылады да су жинау басталады.

88. Алынған тазартылған су және инъекцияға арналған су таза стерильденген, бумен өңделген өнеркәсіптік өндіріс жинағыштарына, шыны баллондарға жиналады. Жинағыштарда «Тазартылған су», «Инъекцияға арналған су» деген анық жазулары болады. Егер бір уақытта бірнеше жинағыштар қолданылатын болса, олар нөмірленеді.

89. Шыны жинағыштар мынадай екі тесігі бар жабық тығындармен (қақпақтармен) тығыз жабылады: су келетін түтікке арналған, стерильді мақтадан жасалған тампон қойылатын шыны түтікке арналған.

90. Сыйымдылықтар табандықтарға, баллонды аударып тастағыштарға орнатылады.

91. Жинағыштар аквадистиллятормен шыны түтіктер, силиконды резеңкеден, басқа да суға индифферентті материалдан жасалған, медицинада қолдануға рұқсат етілген және бумен өңдеуге шыдамды шлангілер көмегімен жалғанады, тоңазытқыш түтігімен тығыз жанасады.

92. Жұмыс орындарына су беру құбыр өткізгіштер немесес баллондар арқылы жүзеге асырылады. Тазартылған суды және инъекцияға арналған суды жұмыс орнына беруге арналған құбыр өткізгіштер мемлееттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау органдары рұқсат берген материалдардан дайындалады.

93. Шыны және болат құбыр өткізгішті пайдалану және дезинфекциялаудың қолайлығы үшін ішкі диаметрі кемінде он алты-жиырма миллиметр түтіктер пайдаланылады. Құбыр өткізгішінің ұзындығы айтарлықтай болғанда жуу, стерильдеу, микробиологиялық талдауға дистиллят сынамасын іріктеу үшін, әр бес-жеті метр сайын сыртқы шығаратын және шүмегі бар үштіктер орнатылады.

94. Құбыр өткізгішті жуу және дезинфекциялау жинау алдында, пайдалану процессінде, зертханалық бактериологиялық зерттеулер талдауларының нәтижесі қанағаттанарлықсыз болғанда он төрт күнде кемінде бір рет өткізіледі.

95. Шыны және метал құбырларды зарарсыздандыру үшін автоклавтан

шыққан жіті буды отыз минут бойы жүргізеді, стерильдеу уақытын есептеуді бу құбырдың аяғында шыққан сәттен бастап жүргізеді. Бумен өңдеу отыз минут бойы жүргізіледі.

96. Полимер материалдардан және шыныдан жасалған құбырлар 6% сутек пероксидтері ерітіндісімен алты сағат бойы кейіннен тазартылған сумен жуа отырып дезинфекцияланады. Содан соң қайта қалпына келтіретін заттың жоқ екендігіне тексеру жүзеге асырылады. Құбырдың өңделгенін тіркеу арнайы журналда жүргізіледі.

97. Шыны түтіктер мен сауыттарды пирогенді заттардан тазарту үшін жиырма бес-отыз минут бойы калий перманганатының ыстық қышқылданған бір пайыздық ерітіндісімен өңдейді. Ерітінді дайындау үшін калий перманганатының бір пайыздық ерітіндісінің он бөлігіне күкірт қышқылының бір жарым пайыздық ерітіндісінің алты бөлігін қосады. Аталған өңдеуден кейін сауыттар мен түтікшелер мұқият инъекцияға арналған жаңа айырылған сумен сульфат-ионға теріс реакцияға дейін жуылады.

98. Құбырға ауа түсіп, ауа тығындарын құрмауы үшін диситилляттың берілуін реттейді. Жұмыс аяқталғаннан кейін су құбырдан төгіледі.

99. Тазартылған суды жаңадан дайындап пайдаланады, судың қасиетін өзгертпейтін және оны механикалық қоспалардан және микробиологиялық ластанулардан қорғайтын материалдан жасалған жабық сыйымдылықтарда, бірақ үш тәуліктен асырмай сақтайды.

100. Инъекция үшін жаңа дайындалған суды пайдаланады, 5⁰С-тен 20⁰С дейінгі температурада, судың қасиетін өзгертпейтін және оны механикалық қоспалардан және микробиологиялық ластанулардан қорғайтын материалдан жасалған жабық сыйымдылықтарда, бірақ бір тәуліктен асырмай сақтайды.

9. Стерильді емес дәрілік заттарды дайындау кезіндегі санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

101. Стерильді емес дәрілік түрлерді дайындау барысында қолданылатын дәрілік заттарды тығыз жабылған штангларда және олардың ластануын болдырмайтын жағдайларда сақтайды.

102. Дәрілік заттарды сақтауға пайдаланылатын штангларды ерітіндімен толтырар алдында жуады және стерильдейді.

103. Дәрілік заттарды дайындауға, өлшеп-орауға арналған қосымша материал дайындалады, стерильденеді. Сақтау мерзімі жабық күйінде үш тәуліктен аспайды.

104. Дәріханалық ыдысты пайдаланар алдында осы санитариялық ережеге 5 және 6-қосымшаларға сәйкес жуады, стерильдейді. Стерильденген ыдыстың

сақтау мерзімі үш тәуліктен артық емес.

105. Дәріханаларда дайындалатын және өлшеп-оралатын дәрілік заттарды тығындауға арналған полиэтилен тығындар, пластмасса бұралатын тығындар осы санитариялық ережеге 8-қосымшаға сәйкес жуады, стерильдейді, сақтайды.

106. Дәрілік түрлерді дайындау, орау барысында қолданылатын шағын механикаландыру құралдары оған қоса берілген нұсқаулыққа сай жуылады, дезинфекцияланады.

107. Әр ауысым басталар алдында таразылар, қалақтар, қайшылар, ұсақ дәріханалық мүқаммал 70 % этиль спирті ерітіндісімен сүртіледі.

108. Бюретка қондырғылар, тамшуырлар он күнде кемінде бір рет концентраттардан тазаланады, қыша ұнтағы бар ыстық сумен жуады, үш пайыздық сутек пероксиді ерітіндісімен, жарты пайыздық жуғыш зат ерітіндісімен жуылады, содан соң осы санитариялық ережеге 7-қосымшаға сәйкес жуғыш заттың қалдығына шайынды суды міндетті бақылау арқылы тазартылған сумен жуылады.

109. Бюретка қондырғылардың су ағызатын крандары жұмыс басталар алдында тұзды ерітінділердің, экстрактілердің, тұнбаның жұқа қонуларынан тазартылады және 1:1 қатынасындағы спиртті эфир қоспасымен сүртіледі.

110. Штангластан дәрілік заттарды әрбір бөліп өлшеуден кейін, штангластың мойны мен тығынын, қол таразыларын бір реттік сулықтармен сүртеді.

111. Дәрілердің сұйық түрлерін сүзу кезінде құйғыштар, өлшегенге және ыдысқа салғанға дейін ұнтақ немесе жақпамай массасы бар келілер пластмасса, метал пластинкалармен жабылады. Жақпамайлар мен ұнтақтар келілерінен іріктеу үшін пластмасса пластинкалар қолданылады.

112. Жақпамайлар дайындағаннан кейін майдың қалдығы картонның, қағаздың, лигниннің көмегімен алынып тасталады. Келілерді жуады, осы санитариялық ережеге 5-қосымшаға сәйкес стерильдейді.

113. Жұмыс үшін қолданылатын қағаз капсулалар, қалақшалар, жіптер, орап байлайтын резеңкелер ассистенттік (өлшеп-орайтын орын) үстелдің жәшіктерінде (жәшіктер күнделікті жуылады) сақталады. Қосымша материалдарды ластануды болдырмайтын жабық шкафтарда сақтайды.

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне 1-қосымша

Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерінің құрамы мен аумақтары 1. Дәріхана

Үй-жайлардың аталымы	Медицина ұйымының дәріханасы (ш.м)	Дәрілік түрлерді дайындау құқығы бар дәріханалар (ш.м)	Дайын дәрі-дәрмек дәріханасы (ш.м)
1. Халыққа қызмет көрсету залы, оның ішінде:		20	15
1) дәріхана қызметшілерінің жұмыс орны орналасқан аумақ		8	7
2) халыққа қызмет көрсетілетін аумақ		12	8
2. Өндірістік үй-жайлар:	60	40	
1) медицина ұйымдарының талаптармен жұмыс істеу бөлмесі, сұраныстарды топтастыру	10		
2) ассистенттік, аналитикалық, дәріхана ішілік дайындауларға арналған ассистенттік бөлмелер	20	12	
3) асептикалық (шлюзді) бөлме	12	12	
4) дистилляциялау бөлмесі	10	8	
5) жуу-стерильдеу бөлмесі	10	8	
3. Негізгі сақтау үй-жайлары:	30	30	9
сонымен қатар қосымша үй-жайлары:	5	5	
4. Қосымша сақтау үй-жайлары:			
1) улы және наркотикалық заттарды сақтайтын	5	4	
2) жанғыш, тез тұтанғыш сұйықтықтарды сақтайтын	5	4	
3) дезинфекциялайтын заттар мен қышқылдарды сақтайтын	5	4	
5. Қызметтік-тұрмыстық үй-жайлар:	25	25	6
1) меңгеруші кабинеті			
2) қызметкерлер бөлмесі			
3) қызметкерлерге арналған гардероб			
4) жинау инвентарларын сақтау қоймасы			
5) санитарлық тораб			

Медициналық ұйымының дәріханасында кестенің 1-тармағына байланысты үй - ж а й б о л м а й д ы .

Егер дайын дәрі түрлерінің дәріханасы улы, наркотикалық, психотропты заттар мен прекурсорларды сататын болса, жоғарыда көрсетілген заттарды сақтау негізгі сақтау үй-жайларының құрамына кіреді.

2. Дәріхана пункті

Үй-жайлардың аталымы	Дәріхана пункті (ш.м.) кемінде
Дәріхана құралдарын орналастыру аймағы мен қызметкерлердің жұмыс орны	16
Халыққа қызмет көрсету аймағы*	4

* Шалғайдағы ауылдық елді-мекенде дәріхана пунктінің алаңы кемдегенде 4 шаршы метр.

2. Дәріхана қоймасы

Үй-жайлардың аталымы	Дәріхана қоймасы (ш.м.)
1. Өндірістік үй-жайлар:	20
1) қабылдау-экспедициялық	20
2. Негізгі сақтау үй-жайлары: соның ішінде көмекші үй-жайлары	30 астам және сақтау шарт ережесін және фармацевтік тәртібін сақтаса жеткілікті
3. Қосымша сақтау үй-жайлары:	
1) улы, наркотикалық, психотропты заттар мен прекурсорлар	6
2) жанғыш, тез тұтанғыш сұйықтар	6
3) дезинфекциялайтын заттар мен қышқылдар	6
4. Қызметтік және тұрмыстық үй-жайлар	20

Дәріхана қоймасындағы сақталатын зат салмағының біртегіздік көлемі үй-жай сақтау қоймасының көлемінің 75% аспау керек. Жұмыс ауқымының, сатылатын зат түрлерінің көбеюіне байланысты дәріхана мекемелерінің ауданы берілген фармацевтік тәртіп пен ережелер бойынша дәрілік заттарды сақтау жағдайы үшін қойылған талаптарға сәйкес келуі керек.

Дәріхана ұйымдарын медицина ұйымының ғимаратында орналастырған жағдайда әкімшілік-тұрмыстық үй-жайлар ортақ болуы мүмкін.

Дәріхана ұйымдарының қосымша қызметтік түрлері болған жағдайда, қосымша өндірістік және үй-жай қоймалары қарастырылуы қажет.

Дәріхана қоймаларында заттарды буып-түю барысында: заттарды буып-түю бөлмесінің ауданы 20 шаршы метрден кем болмауы; дистилляциянды-стерилизациялық - 10 шаршы метрден кем болмауы; жуу - 12 шаршы метрден кем болмауы керек.

Медициналық мақсаттағы бұйымдарды және медициналық техника өткізетін және сақтайтын дүкендердің, қоймалардың құрамы мен керекті мөлшері

			Дәріханалық қоймалардың	
--	--	--	-------------------------	--

Үй-жайлардың атауы	Медициналық бұйымдарды сататын дүкендердің аумағы, м ²	Оптика дүкені, м ²	медициналық техника және медициналық бұйымдар бөлімі, м ²	Көтерме саудаға арналған медициналық бұйымдарды сақтайтын қойма, м ²
1. Халыққа қызмет көрсететін зал, оның ішінде:	22	18	-	-
1) құрал-жабдықтар орналасқан аумақ және қызметкерлердің жұмыс орындары	Сатылатын заттардың мөлшеріне және түрлеріне қарай, бірақ 12 кем болмауы керек	12	-	-
2) келушілерге арналған холл	10	6	-	12
2. Қоймалық үй-жайлар: медициналық бұйымдарды сақтауға арналған қойма; қосалқы бөлшектер мен шығарылатын заттарды сақтайтын қойма;	кем дегенде 30 -		кем дегенде 10 -	кем дегенде 50 6
3. Құрал-жабдықтар мен аппараттардың сапасын, дұрыс жұмыс істеуін, жиналуын тексеретін бөлме	12	-	-	16
4. Әкімшілік- тұрмыстық үй ж а й : 1) меңгерушінің кабинеті; 2) қызметкерлердің кабинеті ; 3) киім ілгіш; 4) жинап-тазалау құралдарын сақтайтын орын ; 5) тазалық орны	20	6	-	15

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне
2-қосымша

Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілер үй-жайлардағы есептелген температура және ауа алмасу жиілігі

N p/с	Үй-жайлардың аталымы	Температураның С бойынша ең төменгі көрсеткіші	Ауа алмасудың дүркіндігі		Табиғи жолмен ауа алмасу кезіндегі тартылып шығу дүркіндігі
			Келу ағыны	Тартып шығару	
1	2	3	4	5	6
1	Халыққа қызмет көрсету залы	16-25	3	4	3
2	Жұмыс бөлмесі немесе жекеленген жұмыс аймағы, емдік ұйымдарына тіркелген экспедициялық қабылдау және тапсырыс дайындау бөлмелері	18-25	2	1	1
3	Ассистентік, дефлекторлық, дәріхана ыдыстарын стерилизациялайтын, буып-түйетін	18-25	4	2	1
4	Аналитикалық, стерилизациялайтын, орауын-шешетін, жуғыш	18-25	2	3	1
5	Асептикалық жағдайда дәрі-дәрмек дайындайтын бөлмелер	18-25	4	2	болмауы тиіс
6	Негізгі қорды сақтайтын бөлмелер:				
1)	медициналық мақсаттағы бұйымдарды және таңып-байлау құралдары және дәрі-дәрмек	18-25	2	3	1
2)	өсімдік шикізаты дәрілері	18-25	3	4	3
3)	минералды су, медициналық және көлік айналымы	18-25	-	-	-
	ыдыс, көзілдірік және оптиканың басқа заттары, қосымша материалдар	18-25	-	-	-
4)	улы, есірткі заттарды, психотроптық заттар және прекурсорлар	18-25	-	3	3
7	жеңіл тұтанатын және жанғыш сұйықтықтар	18	-	10	5
8	қышқыл және дезинфекциялық құралдар	18	-	5	3
9	Қызмет және тұрмыстық бөлмелер	18-25	1	1	1

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне 3-қосымша

Үй-жайлардың жарықпен қамтамасыз ету нормалары, жарық көздерінің ұсынымдары

--	--	--	--	--	--

N p/c	Үй-жайлар	Люкстердегі жұмыс орнының жарықпен қамтамасыз етілуі	Жарық көзі
1	Қызмет көрсету залындағы келушілерге арналған алаң	150	Л Ш
2	Жұмыс үй-жайлары немесе қызмет көрсету залындағы жұмыс істейтін оқшауланған аймақ, дәріхана киоскісі	300	Л Ш
3	Ассистенттік, асептикалық, аналитикалық буып-түйетін бөлмелер	500	Л Ш
4	Дистилляциялайтын, дәріхана ыдыстарын стерильдейтін, дәрі-дәрмек түрлерін стерильдейтін, жуу бөлмелері	150	Л Ш
5	Негізгі қорларды сақтайтын үй-жайлар: дәрілік, термолабильдік және таңғыш заттар мен медициналық мақсаттағы бұйымдарды, таза ыдыстарды	150	Л Ш
6	Дезинфекциялаушы заттар мен қышқылдарды, тез тұтанатын және жанғыш сұйықтықтарды сақтайтын үй-жайлар	75	Л Ш
7	Медициналық және тасымалданатын айналымдағы ыдыстарды сақтайтын бөлмелер	10	Қ Ш

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне
4-қосымша

Өндірістік үй-жайларды, технологиялық жабдықтарды дайындау

1. Өндірістік үй-жайларды, технологиялық жабдықтарды дайындау

1. Өндірістік үй-жайларды күнделікті өңдеуден өткізу.

1) Өндірістік үй-жайларды жуғыш зат бар (массалық үлесі 3%)сутегі пероксидінің ерітіндісімен өңдеу ұсынылады.

2) Егер бір ай бойы көрсетілген ерітіндіні қолдану кезінде үй-жайдағы ауаның жағдайы тазалық нормаларына сәйкес болса, онда жұмыс ерітіндісіндегі сутегі массасының үлесін 1%-ға дейін төмендетуге болады.

3) Үй-жайдың ауасында грибтер мен басқа да микрофлоралардың бары анықталған кезде жұмыс ерітіндісіндегі сутегі пероксидінің массалық үлесін 4%-ға дейін, ал спора түзгіш микрофлоралар бары анықталғанда - 6%-ға дейін көтеру

к е р е к .

4) Күнделікті өңдеу әрбір ауысымнан кейін ылғалды тәсілмен жүргізіледі. Үй-жайдың қабырғалары, есіктері мен басқа да жерлері 100-150 мл/м² есеппен дайындалған жұмыс ерітіндісінде молырақ суланған поролон губкамен сүртіледі, соңынан сол ерітіндімен еден жуылады.

2 . А у қ ы м д ы ө н д е у .

1) Өндірістік үй-жайларды жуғыш заттар бар (массалық үлесі 6%) сутегі пероксидінің ерітіндісімен өңдеу қажет.

2) Егер бір ай бойы үй-жайдың ауасында спора түзуші микрофлоралар мен грибтер бары байқалмаса, жұмыс ерітіндісінде сутегі пероксидінің үлесін 3%-ға дейін төмендетуге болады.

3) Жабдықтардың дәрілік заттармен тікелей араласатын бөліктерін (тораптарын) алып, бөлшектеу және 60⁰С температурада жуғыш ерітіндіде (массалық үлесі 0,05%) жуу, одан кейін бірнеше рет ағынды сумен, соңынан тазартылған сумен шаю керек. Жууға қолданатын судың жай көзге байқалатын механикалық қосылыстардан таза болуын бақылап отыру ұсынылады. Қажет болған жағдайда жабдықтардың бөлшектелген бөліктерін стерильдеуді өткізгіш автоклавтарда жүргізу ұсынылады, мұндағы 0,11 МПа (1,1 кгс/см²) артық қысымда және 120+-1⁰С температурада 45 минут ұстайды, соңынан 0,07 МПа (0,7 кгс/см²) қалдық қысымда кемінде 10 минут кептіреді.

4) Жабдықтардың ішкі бөліктерін жуғыш заттардың 60⁰С температурадағы (массалық үлесі 0,05%) ерітіндісімен жуып, одан кейін ағынды сумен, соңынан тазартылған сумен бірнеше рет шаю керек. Жабдықтардың бөлшектелмеген бөліктерін 120+-1⁰С температурадағы ыстық бумен 60 минут бойы стерильдейді. Қажет болған жағдайда (көлемдік үлесі 76%) этил спиртінде суланған с а л ф е т к а м е н с ү р т е д і .

5) Жабдықтардың сыртқы бетін үй-жайдың ішін өндегендей жолмен өңдейді.

2. Үй-жайдың ашық бетін өңдеу

Өскін	Жұмыс ерітіндісінің құрамы		жұмыс ерітіндісінің температурасы ⁰ С
	сутегі пероксидінің массалық үлесі %	жуғыш заттың массалық үлесі %	
Микроорганизмдердің споралы түрлері	6 (150 мл/м ²)	0 , 5	2 0
К ө г е р у	3	0 , 5	4 0 - 5 0
	4	0 , 5	
	2		

Микроорганизмдердің вегетативтік түрлері	3 1	0,5 0,5 0,5	40 - 50 20 40-50
--	--------	-------------------	------------------------

3. Жуғыш заты бар сутегі пероксиді жұмыс ерітінділерін дайындау

Жұмыс ерітіндісінің құрамы		Жұмыс ерітіндісінің көлемі, л	Пергидроль көлемі, мл	Жуғыш заттың салмағы, г	Судың көлемі, мл
Сутегі пероксидінің массалық үлесі %	Жуғыш заттың массалық үлесі %				
1	0,5	1	40	5	955
1	0,5	10	400	50	9550
2	0,5	1	80	5	815
2	0,5	10	800	50	8150
3	0,5	1	120	5	875
3	0,5	10	1200	50	8750
4	0,5	1	150	5	835
4	0,5	10	1500	50	8350
6	0,5	1	240	5	755
6	0,5	10	2400	50	7550

Жұмыс ерітінділерін дайындауды жеңілдету үшін ингредиенттердің тиісті салмағына немесе көлеміне сәйкес өлшенген ыдысты қолданған абзал.

4. Дезинфекциялайтын препараттармен жұмыс істеу кезіндегі сақтық шаралары

5. Дезинфекциялайтын препараттармен жұмыс істеген кезде (құрғақ препаратты буып-түйгенде, жұмыс ерітінділерін дайындағанда, дезинфекция жасағанда) сақтық шараларын міндетті түрде сақтау керек.

6. Жұмысты халат, резеңке биялай, қорғаныш көзілдірік киіп, алжапқыш тағып атқару керек.

7. Тыныс органдарын РУ-60 респираторымен қорғайды.

8. Жұмыстан кейін қолды, бетті сабынмен мұқият жуады.

9. Ерітінді көзге, шырышты қабыққа тиген кезде барынша молырақ натрий гипосульфитінің 0,5% ерітіндісімен және барынша молырақ таза сумен жуады. Теріге тиген кезде таза сумен жуады.

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне 5-қосымша

Дәріхана ыдыстарын стерилизациялау және сақтау режимі

Объектінің аталымы	Стерилизация тәртібі				Қолданылатын жабдықтар	Стерилизация жүргізу шарты	Стерилизация сақталу мерзімі
	Будың қысымы						
	Номинал мәні	Ауытқу шегі	Номинал мәні	Ауытқу шегі			
1	2	3	4	5	6	7	8
1) булау тәсілі							
Шыны ыдыстар, күпшектер, штангластар, шыны мен текстиль (санитарлық киім жиынтығы, дәке, мақта) бұйымдары, коррозияға төзімді металдан, резеңкеден жасалған бұйымдар	2, 0 (132ш) 1, 1 (120ш) 1, 1 (120ш)	+ -0,2 + - 2 +0,1	2 0 4 5 45	+ 2 + 3 +3	Бумен стерильдегіш	Стерилизация сүзгілі немесе сүзгісіз стерилизация жасау қораптарында; 2 қабатты бөз орамда; пергаментте, суға төзімді қағаз қапшықтарда жүргізіледі	Стерилизация жасау қораптарында стерилизацияланған бұйымдардың стерильдік сақтау мерзімі 20 тәулік; сүзгісіз стерилизация жасау қораптарында немесе өзге орамда стерильденсе 3 тәулік
2) ауа қолдану тәсілі							
Шыны ыдыстар, күпшектер, штангластар, шыныдан және коррозияға төзімді материалдар мен қоспалардан жасалған бұйымдар, силиконды резеңке	1 8 0 ш 160'	+ -10 +2-10	6 0 150	+ 5 +5	Ауамен стерилизация		Орам қағаздағы бұйымдардың стерильдігін сақтау мерзімі - 3 тәулік орамсыздары стерилизацияланғаннан кейін тікелей қолдануға тиіс
3) химиялық тәсіл							
Шыныдан, коррозияға төзімді материалдар мен қоспалардан, полимер материалдардан, резеңкеден жасалған	Сутегі пероксидінің 6%-дық ерітіндісі 18ш 50ш	+2	3 6 0 180	+ - 5 +5	Шыны, пластмасса немесе эмальмен қапталған (эмалі бұзылмаған) жабық ыдыстар	Стерилизациялау бұйымды ерітіндіге толық батыру арқылы жүргізіледі, соңынан	Стерилизация жасау қораптарында стерильді простыняларға салынған стерилизацияланған

бұйымдар үшін ұсынылады.					бұйымды стерильді сумен жуады	бұйымдардың сақталу мерзімі – 3 тәулік
--------------------------	--	--	--	--	-------------------------------	--

Стерилизатордағы температура 60-70⁰С дейін төмендегеннен кейін дәріхана ыдыстары алынып сол мезетте стерильді тығындармен жабылады.

Қосалқы материалдар, ұсақ құралдар мен қолдануға қажетті өзге нәрселер стерильденген орам мен ыдыстарда сақталады. Сутегі пероксидінің ертіндісі жабық ыдыспен қараңғы жерде дайындалған күннен бастап 7 тәулік бойы сақталады. Стерильдеу процесінде ерітінді температурасын ұстап тұрмайды.

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне б-қосымша

Дәріхана ыдысын өңдеудің технологиялық процесі

1. Дәріхана ыдысын өңдеудің технологиялық процесін дайындау және жүргізу

1. Орам материалдарынан босатылып алынған жаңа және бұрын (ауруханалардың жұқпалы емес аурулар бөлімінде) қолданыста болған ыдыстардың жай дақтарын кетіру, дәрілік заттар қалдығынан тазарту үшін іші-сыртын ағынды сумен жуады, ал содан кейін (50+/-10)⁰С температураға дейін қыздырылған жуғыш заттың 0,5% ерітіндісі бар дезинфекциялаушы ерітіндіге 15 м и н ө т б о й ы б а т ы р ы л а д ы .

Қатты былғанған ыдысты көбірек уақыт (2-3 сағат) сулайды.

2. Суланғаннан кейін ыдысты сол ерітіндіде қатты щеткамен (ершпен) немесе жуғыш машинамен жуады, одан кейін (50+/-10)⁰С температурада ағын сумен кемінде 5-7 рет шаяды және тазартылған сумен ең соңында жуады. Машинамен шаю кезінде жуғыш машинаның түріне байланысты шаю режимінде 5-10 минут ұстап тұрады. Жуылған ыдыстың тазартылуын және жуғыш заттардың толық кетірілуін б-қосымшада көрсетілген тәсіл бойынша бақылау керек.

2. Ауруханалардың жұқпалы аурулар бөлімінен дәріханаларға келіп түсетін ыдыстарды дезинфекциялау

3. Бұрын қолданыста болған, халықтан немесе ауруханалардың жұқпалы аурулар бөлімінен дәріханаға келіп түскен дәріхана ыдыстарын 3% сутегі пероксидінің жаңа дайындалған ерітіндісімен дезинфекциялайды.

4. Жуғыш зат бар 3% сутегі пероксиді ерітіндісін ағын сумен дайындайды. 10 л 3% сутегі пероксидін дайындау үшін 1200 мл пергидрольды алып, оны судың тиісті мөлшеріне қосады. Бұл ерітіндіде ыдысты 80 минөт бойы ұстап тұрады. Дайындалған дезинфекциялайтын ерітіндіні 24 сағаттан артық уақыт сақтамау керек.

Бір ерітіндіні қайталап пайдалануға жол берілмейді. Дезинфекциялаудан кейін ыдысты құбырмен келетін ағынды суда дезинфекциялайтын заттың иісі кеткенше шаяды және осы қосымшаның 2-тармағында көрсетілген әдістемеге сәйкес жуғыш заттармен жуады.

Дезинфекциялау үшін басқа да мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қызмет органдарының рұқсаты бар дезинфекциялайтын заттарды пайдалануға болады.

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне 7-қосымша

Жуылған ыдыстың сапасын бақылау

1. Жуылған ыдыстың тазалық дәрежесін анықтау

Жуылған ыдыстың сапасын бақылауды бөгде заттың болмауын және сауыттың бүйірлерінен оны шайғаннан кейін судың біркелкі ағуын байқау арқылы жүргізеді.

Қажет болған жағдайда синтетикалық жуғыш заттардың және жуғыш дезинфекциялайтын заттардың толық жуылғанын рН шамасы бойынша потенциометриялық тәсілмен анықтайды: ыдысты соңғы шайғаннан кейінгі судың рН бастапқы судың рН сәйкес болуы керек.

Шайғаннан кейін, стерильдеу және орын ауыстыру процесінде ыдыстардың былғануын болғызбау үшін әрбір сауытты немесе бөтелкені алюминий фольгасымен жауып қойған тиімді.

2. Жуғыш заттардың толық жуылуын анықтау

Сыналатын жуылған сауытты тазартылған сумен шаяды (сауытты сумен толық толтырады). Жуған сумен мақта тампонын сулайды, оған фенолфталеиннің спиртті ерітіндісінің 1-2 тамшысын тамызады.

Жуғыш заттардың қалдығы болса, олар қызыл түске енеді.

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне
8-қосымша

Буып түйілген дәрі-дәрмектерді тығыздап жабуға арнаған қалпақшалар мен тығындарды өңдеу және стерилизациялау

1. Алюминий қалпақшаларды дайындау және жуу

1. Инъекциялық ерітінділер мен көз тамшыларын тығындауға арналған алюминий қалпақшаларды жуғыш заттың 1-2% ерітіндісінде немесе ОП-7, ОП-10, «Прогресс» түрлеріндегі кір сабынмен 15 минөт бойы құбырмен келетін ағынды суда $(80\pm 10)^{\circ}\text{C}$ температурада жуады, 10 минөт бойы $(50\pm 10)^{\circ}\text{C}$ температурадағы сумен шаяды, содан кейін тазартылған сумен $(30\pm 10)^{\circ}\text{C}$ температурада 15 минөт бойы тағы шаяды.

Таза қалпақшаларды бикстерлерге орналастырады және ауа стерильдегішпен $50-60^{\circ}\text{C}$ температурада кептіреді.

Бикстер ашылған соң 24 сағат бойы ғана сақталынады.

2. Резеңке тығындарды стерилизациялау алдындағы өңдеу және стерилизациялау

2. Тығындарды қолмен немесе кір жуу машинасымен $(50-60)^{\circ}\text{C}$, жуғыш заттардың ыстық ерітіндісінде 3 минөт бойы жуады (тығындардың салмағының жуғыш заттар ерітіндісіне қатынасы 1:5).

Құбырдың ағын ыстық суында 5 дүркін шайып, соңында тазартылған сумен 1 р е т ш а я д ы ;

30 минөт бойы 1%-дық натрий гидрокарбонатының ерітіндісінде қайнатады;

кұбырмен келетін ағынды суда 1 рет, одан кейін тазартылған сумен 2 рет ш а я д ы ;

бұдан соң шыны ыдыстарға орналастырып, тазартылған су құяды бетін тығыздап жауып 121°C температурадағы бу стерилизаторда (1,1 атм) тығындардың бетіндегі күкірттің, мырыштың және басқа заттардың дағын кетіру үшін бір сағат бойы ұстайды.

3. Бұрын қолданыста болған резеңке тығындарды тазартылған сумен шаяды, 2 рет 20 минут бойы суын қайта-қайта ауыстыра отырып қайнатады, сосын осы қосымшаның 4 тармағына сәйкес стерилизация жасайды.

4. Тығындарды силикондау КЭ-10-16, ПМС-200А немесе ПМС-400 (массалық үлесі 0,05-0,5%) силиконды эмульсиялармен ($50^{\circ}\text{C} + -10^{\circ}\text{C}$) температурада 20-30 минут бойы жүргізу ұсынылады.

Өңдегеннен кейін тығындарды 120°C температурада (қысымы 1.1 атмосфера) бу стерилизаторында 45 минут стерилизация жасайды. Жабық бикстерлердегі стерильдігін сақтау мерзімі – 3 тәулік. Ашылғаннан кейін олар 24 сағаттың ішінде пайдаланылуға тиіс.

5. Жай дайындаған кезде, резеңке тығындарды 2 тармақта көрсетілгендей стерилизация жасамай, 50°C температурада, кептіргіш шкафтарда 2 сағат бойы кептіреді, жабық ыдыстарда, салқын жерде 1 жылдан аспайтын уақыт сақтайды. Қолданудың алдында тығындарды 4-тармақта көрсетілгендей стерилизация жасайды.

3. Полиэтилен тығындарды стерильдеу алдында өңдеу және стерильдеу

6. Жаңа полиэтилен тығындарды ыстық ағын сумен ($50 + -10^{\circ}\text{C}$) бірнеше рет жуады. Қатты ластанған жағдайда тығындарды жуғыш заттарды қолдана отырып, алдын ала жуады. Одан кейін тығындарды тазартылған сумен шаяды және сутегі пероксидінің жаңа дайындалған 6%-дық ерітіндісіне 6 сағат бойы батырып қою арқылы дезинфекциялайды, артынан тазартылған сумен жуып, температурада ауа стерилизаторында кептіреді. Стерильденген тығындарды сүртілген тығыны бар банкаларда немесе бикстерлерде сақтау мерзімі – 3 тәулік.

4. Бұрандалы пластмасса тығындарды өңдеу тәртібі

7. Жаңа пластмасса тығындарды ағынды ыстық сумен бірнеше рет кептіргіш шкафта ($+50-60$ градуста) кептіреді. Кептірілген тығындарды жабық бикстерлерде сақтайды.

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық

техниканың айналысы саласындағы
объектілерге қойылатын
санитариялық-эпидемиологиялық
талаптар» санитариялық ережесіне
9-қосымша

Бу және ауа стерилизаторларының жұмыс тәртібін бақылау химиялық тәсілі

Стерильдегіштер жұмысын бақылаудың химиялық тәсілін, химиялық тестердің, термохимиялық индикаторлардың және термоуақыттық индикаторлардың көмегімен жүзеге асырады.

Химиялық тест дегеніміз – химиялық қоспалар органикалық бояғышпен немесе химиялық қоспалардың қосындысымен (балқуы үшін қажет белгілі бір температураға жеткенде өзінің агрегаттық күйі мен түсін өзгертетін заттармен) толтырылып, екі жағын пісіру арқылы тығындаған түтікше болып табылады.

1. Бу стерилизаторының жұмысын бақылау үшін қолданылатын химиялық тестер

- 1) Бензой қышқылы – балқу температурасы $(121-122)^{\circ}\text{C}$, бояғыш;
- 2) қарапайым күкірт – балқу температурасы $(121-122)^{\circ}\text{C}$;
- 3) мочевина – балқу температурасы $(132-134)^{\circ}\text{C}$, бояғыш;
- 4) никотинамид – балқу температурасы $(132-134)^{\circ}\text{C}$, бояғыш.

Кез келген бояғыш ретінде (қышқыл фуксин, фенолдық қызыл, бромтилді көгілдір немесе генциан сия көк) бояғыштары химиялық заттармен 10:1 ара қатынасындағы қоспалар түрінде қолданылады.

2. Ауа стерилизаторының жұмысын бақылау үшін қолданылатын химиялық тестердің тізбесі:

Тиомочевина, балқу температурасы 180°C ; янтарь қышқылы, балқу температурасы $(180-184)^{\circ}\text{C}$; сахароза, балқу температурасы $(180-184)^{\circ}\text{C}$; шарап қышқылы, балқу температурасы $(180-190)^{\circ}\text{C}$; гидрохинон, балқу температурасы $(180-190)^{\circ}\text{C}$.

Термохимиялық және термоуақыттық индикаторлар (ТУИ) қағаз ленталардан үзілетін индикаторлар қабаты бар жолақшалар болып табылады. Бекітілген стерильдеу режимдерін сақтағанда ғана олардың түсі қайтымсыз өзгереді.

Термохимиялық индикаторлар ретінде бақылауға арналған индикаторлық л е н т а л а р қ о л д а н ы л а д ы .

Егер стерильдеуден кейін химиялық тестер балқыса және химиялық индикаторлардың түсі өзгерсе, бұл стерильдеудің ойдағыдай өткенін білдіреді.

Бу стерилизаторларында бақылау нүктелерінің (химиялық тестердің) орналасуы

Стерилизатор камерасының Сыйымдылығы (дм3)	Химиялық тестер қойылатын бақылау нүктелерінің саны	Бақылау нүктелерінің (химиялық тестердің) орналасуы
тік бұрышты стерилизаторлар үшін		
100 дейін	5	1 нүкте – тиейтін есіктің тұсында 2 нүкте – қарама-қарсы қабырғада (шығарып алатын есіктің тұсында) 3-5 нүктелер – стерилизациялық қораптардың ортасында немесе сағат тіліне қарсы, түрлі деңгейде орналастырылған стерилизацияланатын орамдардың ішінде
дөңгелек тік стерилизаторлар үшін		
100-ден астам 750-ге дейін қоса	11	1 нүкте – камераның жоғары бөлігінде 2 нүкте – камераның төменгі бөлігінде 3-11 нүктелер – стерилизациялық қораптардың ортасында немесе сағат тіліне қарсы түрлі деңгейде орналастырылған стерилизацияланатын орамдардың ішінде
дөңгелек, көлбеу стерилизаторлар үшін		
750-ден астам	13	1 нүкте – тиейтін есіктің тұсында 2 нүкте – қарама-қарсы қабырғада (түсіріп алатын есіктің тұсында) 3 – 13 нүктелер – стерилизациялық қораптардың ортасында немесе сағат тіліне қарсы түрлі деңгейде орналастырылған стерилизацияланатын орамдардың ішінде

1 және 2 бақылау нүктелері стерилизатор камерасында стерилизацияланатын бұйымдардың сыртында болады.

2. Ауа стерилизаторында бақылау нүктелерінің (химиялық тестердің) орналасуы

Стерилизатор камерасының сыйымдылығы (дм3)	Химиялық тестер қойылатын бақылау нүктелерінің саны	Бақылау нүктелерінің (химиялық тестердің) орналасуы
80 дейін	5	

80-нен астам камералы	1 5 30	<p>1 нүкте-камера ортасында; 2 нүкте – оң немесе сол жағындағы төменгі бөлігінде; 3 нүкте – есіктен және артқы қабырғадан бірдей қашықтықта; 4-5 нүктелер камераның төменгі жағында (4 нүкте) және сол жақта (5 нүкте) есік тұсында. 1-3 нүктелер камера ортасында жоғарыдан төмен қарай үш түрлі деңгейде; 4-15 нүктелер – үш деңгейдегі бұрыштарда (4-7 нүкте төменгі жағы; 8-11 нүкте ортасы; 12-15 нүктелер жоғары жағы) сағат тіліне қарсы іле отырып Әрбір камера үшін осыларға ұқсас</p>
-----------------------	-----------	---

Бақылау тестерін стерилизатор қабырғасынан 5 см-ден кем емес қашықтыққа орналастырады.

Нүктелер камера ауқымына түгелдей, біркелкі орналасады. Химиялық заттар крафт-қағаздардан жасалған пакеттерге немесе стерилизациялайтын орамдардың ішіне салынып, бақылау аумақтарына орналастырылады. Химиялық индикатордың бастапқы жағдайының (түсінің немесе агрегаттық жағдайының) өзгеруі ауа стерилизатор жұмысының сапасын көрсетеді.

«Дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканың айналысы саласындағы объектілерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесіне 10-қосымша

Дәріханаларды микробиологиялық зерттеу әдістемесі

1. Бактериологиялық бақылау объектілері

1. Бактериологиялық бақылау объектілері болып табылатындар:

1) Тазартылған су.

2) Стерилизациялауға дейінгі және одан кейінгі инъекцияға арналған ерітінділер.

3) Стерилизациялаудан кейін және стерильдік негіздегі асептикалық жағдайларда дайындалған көз тамшылары.

4) Инъекциялар мен көз тамшыларына арналған ерітінділерді дайындауға пайдаланылатын құрғақ дәрілік заттар.

5) Дәріхана ыдыстары, тығындар, аралық төсеуіштер, басқа да қосалқы материалдар.

6) Мүкәммал, жабдықтар, қызметшілердің қолының және санитарлық киімдерінің тазалығы.

7) Ауа.

2. Сынамаларды іріктеу

2. Сынамаларды іріктеу үшін бактериологиялық лабораториялардың тек стерильді ыдыстары ғана қолданылады, ол әр топтан екіден беске дейінгі бірлікте бақылаудан өткізіледі.

3. Дәрілік заттарды дайындауға пайдаланылатын тазартылған су (инъекцияға арналған дәрілік түрлер мен көз тамшыларынан басқасы) 500 мл (см^3) кем емес көлемде стерильді ыдыстарға құйылып алынады.

Дәріханада тазартылған су келтіретін құбыр болса, сынаманы ассистент пен провизор-технологтың үстеліндегі бюреткадан жүзеге асырады. Бұл орайда бюретканың ұшын спиртке шыланған мақтаны тұтатып (алаумен) алдын ала күйдіреді. Тазартылған суға арналған құбыр жоқ болса, сондай-ақ қанағаттанғысыз нәтижелер алынғанда сынамалық тазартылған суды су жинайтын қабылдағыштан алады.

Құбырдың санитарлық жағдайын бағалау үшін тазартылған судың сынамасын тікелей құбырдан (кез-келген учаскесінен) алады.

4. Инъекцияға арналған ерітінділер мен көз тамшыларын дайындауға пайдаланылатын тазартылған судың сынамасын 15-20 см^3 мөлшерінде стерильді ыдыстарға дистилляциялау жүргізіліп жатқан сыйымдылықтардан тікелей құйып алады.

5. Инъекцияға арналған ерітінділерді тікелей дайындау кезінде (дайындалған сәттен бастап бір жарым сағаттан кешіктірмей) құйып алады және стерильдеу жүргізілетін сол ыдысымен лабораторияға жеткізеді.

6. Инъекцияға арналған ерітінділерді және көз тамшыларын, сондай-ақ асептикалық тәсілмен дайындалған көз тамшыларын дәріхананың өз орамымен

ж е т к і з е д і .

Дәріханалардың сауда залындағы көз тамшыларын емдеу-профилактика ұйымдары мен халыққа босатылатын дәріхана орамында жеткізеді. Көз тамшыларының үш-төрт аталымын ассистент үстелінен де, сөреден де алған д ұ р ы с .

7. Құрғақ дәрілік заттарды (көрсетілімдері бойынша) отыз-елу грамм мөлшерінде стерильді қасықтар мен стерильді ыдыстарға салып алады; егер дәрілік зат таблеткалар түрінде болса - оны да фламбирленген пинцеттермен отыз-елу грамм мөлшерінде іріктеп алады.

8. Инъекцияға арналған ерітінділер мен көз тамшыларын құюға дайындалған дәріхана ыдыстарының бірдей сыйымдылықтағы үш данасын оларды дайындау сәтінде алады. Сауыттарды лабораторияға тығындалған күйінде жеткізеді, бұл үшін дәріхананың (дәрілік заттарды босату үшін пайдаланатын) тығындары мен аралық төсеуіштері қолданылады.

9. Тығындарды (қабықтан, полиэтиленнен, резеңкеден жасалған) және аралық төсеуіштерді инъекцияға арналған ерітінділер мен көз тамшыларын дайындау сәтінде фламбирлеуден кейін пинцетпен аузы кең стерильді ыдыстарға (колбаларға, банкаларға) салып алады, одан кейін стерильді мақта-дәке тығындармен тығындайды және қағаз қалпақшалармен жауып қояды.

10. Инъекцияға арналған ерітінділерді дайындау үшін пайдаланылатын сүзгіш воронкаларды, өлшегіш белгісі бар колбаларды, цилиндрлерді 10 см³ стерильді құбыр суымен шаю арқылы бақылайды, оларды шайған сұйықтық бар пробиркаларды зерттеу үшін лабораторияға жеткізеді.

11. Дәріханаларда қолданылатын пипеткаларды 10 см³ стерильді құбыр суы бар пробиркада бірнеше рет шаяды, оны шайған сұйықтығы бар пробиркаларды зерттеу үшін лабораторияға жеткізеді.

12. Мүкәммалдан, жабдықтардан дәріхана қызметкерлерінің қолы мен санитарлық киімдерінен алынған шайындыны стерильді, бір проценттік пептонды судың бес миллилитрі бар пробиркаға бекітілген таяқша ұшындағы стерильді мақта тампонымен алады. Тампонды қорек бергіш ортада ылғалдап алады және сол пробиркадағы пептонды суға батырып салып қояды.

Шайынды алу тәсілімен бақылау жүргізуге жататын нысандардың бағдарлық т і з б е с і :

провизор-технологтың жұмыс орны;
инъекцияға арналған ерітінділер дайындайтын үстел;
көз тамшыларын дайындайтын үстел;
провизор-технологтың құрғақ дәрілік заттарды өлшейтін таразылары;
инъекциялық ерітінділер мен көз тамшылары бар ыдыстарды тығындауға

арналған аралық төсеуіштер мен тығындарды сақтауға пайдаланатын ыдыстар, күпшектер, бюреткалар, пластмасса пластинкалар; т а р а з ы л а р ; ассистент бөлмесіндегі су краны; қызметшілердің қолының тазалығы, оның ішінде дәрілік түрлерді қолдану к е з і н д е г і т а з а л ы ғ ы ; қызметшілердің қол сүртетін орамалы; қызметшілердің санитарлық киімдері.

13. Ауа сынамасын мына үй-жайлардан алады:

- 1) асептикалық блоктан;
- 2) дәрілік түрлер мен дәріхана ыдыстарын стерильдеу бөлмесінен;
- 3) ассистенттік бөлмеден;
- 4) буып-түйетін бөлмеден;
- 5) дефектарлық бөлмеден;
- 6) дәрілік заттарды сақтайтын үй-жайдан;
- 7) жуу бөлмесінен;
- 8) қызмет көрсету залынан.

14. Ауа сынамасын алуды мына шарттарды сақтай отырып жүргізеді:

- 1) сынамаларды алатын тұстардың биіктік деңгейі жұмыс үстелі биіктігінің деңгейіне сәйкес болғанда;
- 2) желдеткіштер мен есіктер жабық кезде;
- 3) үй-жайды жуып-тазалағаннан кейін кемінде жарты сағат өткенде;
- 4) жұмыс істеуге дайын үй-жайда немесе жұмыс аяқталған кезде.

Ауа сынамасын ауаның бактериологиялық анализін жүргізетін (Кротов аппараты, ПОВ, ПАБ және т.б.) аспаптарының көмегімен аспирациялық тәсіл қолдану арқылы алады. Ауаны тарту жылдамдығы минөтіне жиырма бес литр болуға тиіс, бактериялардың жалпы санын анықтау үшін жүз литр, алтын түстес стафилакоккты анықтау үшін екі жүз елу литр, көгеру және ашытқы грибоктарын анықтау үшін де екі жүз елу литр көлеміндегі ауа өткізілуі керек.

Бактериялардың жалпы санын анықтау үшін сынамаларды қорек бергіш екі пайыздық агарға, алтын түстес стафилококкты анықтау үшін сары-тұзды агарға, көгеру мен ашытқы грибоктарын анықтау үшін Сабуро ортасынан алады; ауа сынамасын аспирациялық тәсілмен алу үшін сіңірілгіш ортаны он екі-он бес миллилитрлік ыдыстарға құяды.

Ерекше жағдайларда дәріхананың өндірістік үй-жайы ауасын сынамаға седиментациялық тәсілмен алуға жол беріледі. Бұл кезде етті пептонды агары бар Петри ыдысын он бес минөт бойы, сары түсті агары, Сабуро ортасы бар ыдыстарды - жиырма бес минөтке ашық күйінде орналастырады.

3. Зерттеу тәсілдемелері

15. Дәрілік түрлерді (инъекцияға арналған дәрілік түрлер мен көз тамшыларынан басқасын) дайындауға қолданылатын тазартылған суды з е р т т е у л е р :

1) Тазартылған судың 1 см^3 -дегі мезофильді аэробтық және факультативтік-анаэробтық микроорганизмдердің санын анықтауды былайша жүргізеді: зерттелетін суды 1 см^3 -тен екі Петри ыдысына құяды, содан кейін балқытылған және суытылған (45°C) агарды үстіне құйып, соңынан 37°C температурада жиырма төрт сағат ұстайды. Содан кейін қорек беретін агардың бетіндегі, сондай-ақ ішіндегі өніп шыққан колониялардың санын анықтайды. Санауды міндетті түрде лупаның көмегімен жүргізеді. Анализ нәтижелерін есептеп шығару кезінде екі ыдыста да өніп шыққан колониялардың санынан орташа арифметикалық мәнді шығарып алады. Көгеру және ашытқы грибоктарын анықтау үшін зерттелетін суды $0,5 \text{ см}^3$ -тен Сабуро ортасы бар Петри ыдысына себелейді және $20-22^{\circ}\text{C}$ температурада үш-төрт тәулік инкубациялайды. Одан кейін екі ыдыстағы көгеру және ашытқы грибоктарының санын анықтайды. Зерттелетін судың 1 см^3 -дегі мезофильді аэробтық және факультативтік-анаэробтық микроорганизмдердің санын қорек беретін агары және Сабуро ортасы бар ыдыстарда өніп шыққан бактериялардың санын қосу а р қ ы л ы а н ы қ т а й д ы .

2) Ішек таяқшалары тобындағы бактериялар титрын анықтау, қолданылушы нормативтік құжаттарға сәйкес жүргізіледі.

16. Инъекциялық ерітінділер мен көз тамшыларын дайындауға арналған тазартылған суды және стерильдеуге дейінгі инъекцияға арналған ерітінді мен стерильді негізде асептика шартын сақтай отырып дайындалған көз тамшыларын з е р т т е у .

1) Мезофильді аэробтық және факультативтік-анаэробтық микроорганизмдерді анықтауды осы әдістеменің 15-тармағының 1) тармақшасына сәйкес жүргізеді.

2) 1 см^3 -гі ішек таяқшалары тобындағы бактериялардың бар екенін анықтау былайша жүргізіледі: 1 грамм (см^3) көлеміндегі дәрілік заттарды араластырылған 9 смі глюкоза-пептонды ортаға, Кесслер немесе Код ортасына себеді. Себінділерді 37°C температурада жиырма төрт сағат бойы өндіреді, одан әрі қарай Эндо ортасына секторлар бойынша сеуіп, соңғыларды 37°C температурада жиырма төрт сағат бойы инкубациялайды және себілгендерді тексеріп шығады. Өсінділер болған жағдайда күдік туғызған колониялардан жағынды алып, Грамм

тәсілі бойынша бояп, микроскоппен қарайды. Грамм теріс таяқшалар бар екені анықталса, колониялардың қалған бөлігін қалқымасы бар глюкоза-пептонды ортаға немесе жартылай сұйық глюкозаға көшіріп себеді, 37⁰С температурада он сегіз-жиырма төрт сағат бойы инкубациялайды. Глюкоза-пептонды ортада немесе жартылай сұйық глюкозада қышқыл мен газдың болуы ішек таяқшалары тобындағы бактериялардың бар екенін айғақтайды.

3) Ішек таяқшалары тобындағы бактериялардың санын анықтау: 1 грамм (см³) дәрілік заттарды ыдысқа себеді және оған Эндо ортасын құяды (тереңдетіп себу тәсілі). 37⁰С температурада он сегіз - жиырма төрт сағат инкубациялағаннан кейін ішек таяқшалары тобына тән колонияларды есепке алады.

17. Инъекцияға арналған ерітінділер мен көз тамшыларын дайындауға қолданылатын құрғақ дәрілік заттарды зерттеу.

1) Дәрілік түрлерді дайындауға қолданылатын тазартылған суды және ыдыстарды, тығындарды, аралық төсеуіштерді бактериологиялық бақылау қанағаттанарлық нәтиже беруімен бір мезгілде бактериологиялық анализ бірнеше рет қанағаттандырмайтын нәтиже бергенде және патогендік емес микроорганизмдердің болуына жол берілетін нормалар шегінен асқан жағдайда ғана зерттеулерді жүргізеді.

2) Құрғақ дәрілік заттарды дәріханада дайындалатын инъекциялар мен көз тамшыларына арналған ерітінділердің сәйкес концентрациясын алу мақсатында тазартылған суға ерітеді. Дайындалған ерітінділерді зерттеу көлемі мен тәсілі осы әдістеменің 16-тармағына сәйкес болады.

18. Инъекцияға арналған стерильді ерітінділер мен көз тамшыларын зерттеу.

Дәрілік заттардың стерильдігін бақылау үшін триогликольді орта мен Сабуро сұйықтығы ортасын қолданады, бұл тәсілде сіңіріп алу ортасының көлемі себуге арналған үлгілер көлемінен он есе артық болуы керек. Әр үлгіні екі пробиркаға немесе екі сауытқа себеді. Триогликоль ортасында себілген үлгілерді 30⁰С-тен 35⁰С температураға дейінгі аралықта, ал Сабуро ортасында себілген үлгілерді 20⁰С-тен 25⁰С температура аралығында инкубациялайды. Себінділерді сегіз тәулік бойы күнделікті қарап тұрады. Өскіндер (ортаның лайлануы, тұнба қабыршағы) көрінген жағдайда микробтардың өсуін бактериоскопиялық жағынан дәлелдеу үшін олардың жағындыларын дайындайды.

19. Дәріхана ыдысын, тығындарды, аралық төсеуіштерді, цилиндрлерді т.б. з е р т т е у .

1) З е р т т е у г е д а й ы н д ы қ :

Лабораторияға жеткізілген аталымы бірдей үш сауытты 10 см³ құбырмен келген стерильді сумен ретімен жуады. Әр сауытты мұқият шая отырып, бір

сауыттағы суды екіншісіне шамдал жалынының үстінде ұстап тұрып құяды.

Тығындар мен аралық төсеуіштер жеткізілген ыдысқа 10 см^3 құбырмен келетін стерильді суды құйып, оны мұқият шаяды.

2) Жуынды сұйықтықтағы мезофильді аэробтық және факультативтік-анаэробтық микроорганизмдердің санын айқындауды осы әдістеменің 15 тармағының 1) тармақшасына сәйкес жүргізеді. Жуынды сұйықтықтың 1 см^3 -де анықталған колониялар санын онға көбейтеді, бұл аталымы бірдей үш сауыттың немесе таңдап алынған тығын мен аралық төсеуіштердің, басқа да дәріхана ыдыстарының (цилиндрлердің, воронкалардың, пипеткалардың) толық жуылған бетіндегі бактериялар құрамына тең сан болады.

3) Ішек таяқшалары тобындағы бактерияларды анықтауды былайша жүргізеді : жуынды сұйықтық 8 см^3 қалдығын концентрацияланған глюкоза-пептонды ортаның 1 см^3 көлеміне себеді және 37°C температурадағы термостатта он сегіз-жиырма төрт сағат бойы инкубациялайды. Зерттеулердің одан әрі қарайғы барысын осы Әдістеменің 16-тармағының 2) тармақшасына сәйкес жүргізеді.

20. Ауаны зерттеу әдістемесі.

1) Қоректі агарлардағы және сарғыш-тұзды агарлардағы себінділермен әкелінген ыдыстарды 37°C температурада он сегіз-жиырма төрт сағат бойы термостатта инкубациялайды, сарғыш-тұзды агарлардағы себінділерді қосымша тағы жиырма төрт сағат бойы бөлме температурасында ұстайды. Сабуро ортасындағы себінділерді $22\text{-}28^{\circ}\text{C}$ температурада төрт тәулік инкубациялайды.

Бактериялардың жалпы жойылуын анықтау үшін қырық сегіз сағат өткеннен кейін себінділерді көреді, өсіп шыққан колониялардың санын анықтайды және ауаның 1 м^3 -не шаққандағы есебін шығарады.

2) Алтын түстес стафилококктардың сандық құрамын анықтау үшін қырық сегіз сағат инкубациялаудан кейін себінділерді сарғыш-тұзды агарда байқап көреді, стафилакокктардың бөлу күдігі бар колонияларды санап, классикалық схема бойынша тану-айқындауларды жүргізеді. Танып-айқындағаннан кейін алынған қорытындылардан ауаның 1 м^3 -не шаққандағы есебін шығарады.

3) Көгеру және ашытқы грибоктарының санын анықтау үшін тоқсан алты сағат инкубациялағаннан кейін көгеру және ашытқы грибоктарының өсіп шыққан колонияларын санайды және ауаның 1 м^3 -не шаққандағы есебін шығаруды Омелянский әдісі бойынша жүргізеді (100 см^3 аған бетіне бес минут ішінде 10 литр ауа құрамында болатын бактерия қонады деген болжам жасалады). Сондықтан агары бар стандартты (диаметрі 9 см) Петри ыдысын он минут экспозициялағанда (қойып қойғанда) қайта есептеп шығару көбейткіші 80-

21. Шайындыларды зерттеу әдістемесі.

1) Шайындылардағы ішек таяқшалары тобына кіретін бактерияларды анықтау Эндо ортасында 37°C температурада жиырма төрт сағат инкубациялаудан өткізілген пробиркалардан алынған себінділермен жүргізіледі. Эндо ортасындағы себінділерді 37°C температурада он сегіз-жиырма сағат ұстайды. Себінді бар ыдыстарды жиі қарап тұрады. Эндо ортасында энтеробактерияларға тән қызыл металл түстес жылтырлығы бар немесе онсыз, ортасы қарайған қызғылт, ашық қызыл шырышты колониялар бары байқалса, жағындыларды дайындап, Гама бойынша бояйды. Зерттеудің әрі қарайғы барысын осы әдістеменің 16-тармағындағы 2) тармақшаға сай жүргізеді.

2) Ағындылардағы патогенді стафилакокктардың болуын зерттеу кезінде жинақталу ортасы ретінде жарты миллилитрден ағынды сұйықтықтың себілген пробиркаларға бес миллилитрден құйылған натрий хлоридінің 6,5% ерітіндісі немесе бір пайыздық глюкоза ерітіндісі бар сорпа қолданылады. Себілген пробиркаларды 37°C температурада жиырма-жиырма төрт сағат бойы инкубациялайды, одан кейін сарғыш-тұзды, сүтті тұзды немесе сүтті-сарғыш-тұзды ағараға себуді жүзеге асырады.

Зерттеудің одан кейінгі барысын стафилококктарға жасалатын зерттеудің классикалық схемасына сәйкес жүргізеді.

4. Басқа зерттеулер

22. Көкшіл ірінді таяқшаларға жүргізілетін зерттеулер суға, дәрілік заттарға, ағындыларға арнаулы себулер жүргізудің қажеті жоқ. Бұл бактериялар Эндо және басқа орталарда өзіне тән өскелеңдік сипатқа ие. Негізгі дифференциалдық белгілері - грамм теріс таяқшалар пигменттерді өндіреді, өзіне тән иісі болады, оксидаза жағымды, Симокс және Козер ортасында цитраттарды кәдеге асырады, желатинді сұйылтады, 42°C температурада сорпада өседі, натрий хлоридінің 6,5%-дық ерітіндісі бар ортада өспейді.

23. Протеус бактерияларына жүргізілетін зерттеулер.

Эндо ортасында өзіне тән өскелеңдік сипатқа ие болатындықтан Протеус текті бактерияларды анықтау үшін тазартылған суға, дәрілік заттарға және ағындыларға арнайы себулерді жүргізудің қажеті жоқ. Қажет болған жағдайда оларды түр жағынан ұқсастыру жүргізіледі.

5. Жүргізілген зерттеулер нәтижесін бағалау өлшемдері

24. Дәрілік заттарды (инъекцияға арналған дәрілер мен көз тамшыларынан басқасын) дайындауға қолданылатын тазартылған су қолданылып жүрген

нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес болуы тиіс.

25. Инъекцияға арналған ерітінді мен көз тамшыларын дайындауға қолданылатын тазартылған су стерильдеуге дейінгі инъекцияға арналған ерітінділер мен стерильді негізде асептика шарттарын сақтай отырып дайындалған көз тамшылары. Мезофильді аэробтық және факультативтік-анаэробтық микроорганизмдер санының жол берілетін шектеулі саны - осы әдістеменің 8-тарауында көрсетілгендерге сәйкес анықталады. Дайындалған ерітінділердің 1 см³-де ішек таяқшалары тобындағы бактерияларға жол берілмейді.

26. Инъекцияға арналған ерітінділерді және көз тамшыларын дайындауға қолданылатын құрғақ дәрілік заттар.

Мезофильді аэробтық және факультативтік-анаэробтық микроорганизмдерге жол берілетін шектеулі көлем осы әдістеменің 8-тармағына сәйкес болады.

Дайындалған ерітінділердің 1 см³-де ішек таяқшалары тобындағы бактерияларға жол берілмейді.

27. Дәріхана ыдыстары, тығындар, аралық төсеуіштер, воронкалар, цилиндрлер және басқалары.

Мезофильді аэробтық және факультативтік-анаэробтық микроорганизмдердің (үш сауыттың, бес аралық төсеуіштің, басқа да дәріхана ыдыстарының бетіндегі) жол берілетін көлемі - жүз елу.

Ішек таяқшалары тобындағы бактериялар ағынды сұйықтықтың 8 см³-де болуына жол берілмейді.

6. Дәріхана ұйымдары үй-жайы ауасына микроб таралуына баға беру өлшемдері

Үй-жайдың аталымы	Жұмыс шарты	Ауаның 1м ³ -дегі микроорганизмдер колониясының жалпы саны	Ауаның 1м ³ -дегі алтын түстес стафилококк саны	Ауаның 1м ³ -дегі көгеру және ашытқы грибоктарының саны
1	2	3	4	5
ассистмкалық	жұмысқа дейін Жұмыстан кейін	500 жоғары емес 1000 аспауы тиіс	жол берілмейді	жол берілмейді
асептикалық, бөлшектеп-орайтын, дефекторлық, дәрі-дәрмек сақтайтын бөлімшелер	жұмысқа дейін жұмыстан кейін	750 аспауы тиіс 1000 аспауы тиіс	жол берілмейді	жол берілмейді
жуу орыны	жұмыс кезінде	1000 аспауы тиіс	3 аспайтын 3 көп болмауы керек	

2.	<p>7) Мырыш сульфаты 0,025</p> <p>Бор қышқылының 2% ерітіндісі - 10,0</p> <p>8) Мырыш сульфатының 0,25% ерітіндісі - 10,0</p> <p>9) Пилокарпин гидрохлоридінің 1%, 2%, 4% ерітіндісі</p> <p>10) 0,25% прозерин ерітіндісі 5-7</p> <p>11) Рибофлавин 0,001 (0,002) 1 0 - 1 5</p> <p>12) Аскорбин қышқылы 0,05 (0,03) 5 - 7</p> <p>13) Глюкоза 0,2 5 - 7</p> <p>14) Тазартылған су - 10,0</p> <p>15) Рибофлавин 0,002</p> <p>16) Калий иодиді 0,3</p> <p>17) Аскорбин қышқылы 0,05</p> <p>Тазартылған су - 10,0</p>	5 - 7	
3.	<p>Тазартылған су</p> <p>1) Стерильді ерітінділерді дайындау үшін қолданылатын тазартылған су айдағаннан кейін дереу қолданылатын тазартылған су</p> <p>2) Стерилизациялаудан кейін асептикалық тәсілмен көз тамшыларын және концентрацияланған ерітінділерді (концентраттарды) дайындауға қолданылатын тазартылған су</p>	1 0 - 1 5	Микробтармен ластануды барынша шектейтін жағдайда тазартылған суды алу және сақтау кезінде